

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 6C/21/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120200749
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Tomášová
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2021:8120200749.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Janou Tomášovou v právnej veci žalobcu: Sociálna poisťovňa Bratislava, so sídlom Bratislava, Ul. 29. augusta 8 a 10, pobočka Prešov, Masarykova č. 1, 080 01 Prešov, IČO: 30 807 484, proti žalovanému: I.. I. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXXX/XXX, XXX XX D., o zaplatenie sumy 679,79 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

Súd žalobu **z a m i e t a**.

Žalovanému voči žalobcovi náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou podanou na Okresnom súde G. dňa 16.01.2020 domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 679,79 eur a na náhradu trov konania. Podanie žaloby odôvodnil tým, že v súlade s § 148 zákona č. 461/2003 Z.z., začal vymáhať pohľadávku voči dlžníkovi S. Y. a to na základe návrhu na vykonanie exekúcie zo dňa 15.11.2011, ktorý bol súdnemu exekútorovi I.. I. V. doručený dňa 21.11.2011. Týmto dňom začala exekúcia voči povinnému za účelom uspokojenia jeho pohľadávky vo výške 1 656,81 eur. Žalovaný vymohol od povinného na svoj účet finančné prostriedky vo výške 2 114,61 eur - 1 656,81 eur na istine, 457,80 eur exekučné trovy. Časť vymoženej istiny vo výške 679,79 eur mu neodviedol. Žalovanému zaslal výzvu na úhradu dlžnej sumy, ktorú žalovaný prevzal dňa 06.11.2019.

2. Súd žalobe vyhovel vydaním platobného rozkazu č.k. XXC/X/XXXX-X zo dňa 06.02.2020. Žalovaný podal proti platobnému rozkazu odpor, ktorého podanie odôvodnil tým, že pohľadávka žalobcu je premičaná a zároveň vniesol námietku miestne nepríslušnosti Okresného súdu G..

Spis bol dňa 11.06.2020 postúpený tunajšiemu súdu a vec je vedená pod sp. zn. 6C/21/2020.

Uznesením č. k, 6C/21/2020-32 zo dňa 26.08.2020 tunajší súd platobný rozkaz zrušil a vo veci nariadil pojednávanie.

3. Súd sa oboznámil so žalobou a jej prílohami a to návrhom na vykonanie exekúcie, a doručenkou, výpisom z účtu žalovaného, výzvou na úhradu zo dňa 18.10.2019 a doručenkou, pripojeným spisom sp. zn. XXE/XX/XXXX, písomnými vyjadreniami strán sporu, výpoveďou strán sporu a zistil nasledovný skutkový stav:

4. Žalobca dňa 15.11.2011 podal návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému S. Y. pre vymoženie pohľadávky vo výške 1 656,81 eur na Exekútorskom úrade I.. I. V. v D.. Návrh bol súdnemu exekútorovi doručený dňa 21.11.2011.

5. Z výpisu z účtu povinného S. Y. vyplýva, že za obdobie od 21.01.2013 do 21.03.2014 boli vymožené finančné prostriedky v celkovej výške 2 114,61 eur a boli pripísané v prospech účtu I.. I. V..

6. Z pripojeného exekučného spisu sp. zn. XXEr/XX/XXXX, R. XXX/XX, vo veci oprávneného: Sociálna poisťovňa, proti povinnému: S. Y., vyplýva, že súdny exekútor I.. I. V. dňa 21.05.2014 vrátil poverenie na vykonanie exekúcie exekučnému súdu z dôvodu, že exekúcia sa skončila vymožením pohľadávky, ako aj trov exekučného konania.

Z vyúčtovania finančného plnenia Exekučného konania R. XXX/XX vyplýva, že povinný S. Y. v prospech exekútora uhradil celkovo sumu 2 114,61 eur a z toho sumu 1 656,81 eur titulom vymáhanej pohľadávky a sumu 457,80 eur titulom trov exekúcie.

7. Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 21.08.2020 uviedol, že žalovaný ho neinformoval ako oprávneného o stave exekučného konania R. XXX/XXXX a o úhrade povinného v celkovej sume 2 114,61 eur, ktorou zaplatil pohľadávku vymáhanú v exekučnom konaní EX 901/2011 v celom rozsahu sa dozvedel prvýkrát až dňom 13.03.2017, kedy mu povinný elektronicky doručil výpis z účtu.

Uviedol, že je zrejmé, že žalovaný ako exekútor nekonal v súlade so zákonom, keď z prijatého plnenia si ponechal viac, ako mu priznáva zákon, t.j. ponechal si aj plnenie, ktoré mal poukázať jemu. Toto jeho konanie nemožno vyhodnotiť ako neúmyselné konanie. Žalovaný nepoprel, že od povinného prijal plnenie vo výške 2 114,61 eur. Vzhľadom na úmysel žalovaného nepoukázať mu prijaté plnenie, si svoj nárok voči žalovanému uplatnil na súd včas v premičacej dobe. Vznesenú námietku premičania považuje za účelovú a v rozpore s dobrými mravmi, v snahe poškodiť druhú stranu.

Podľa údajov zverejnených na stránke Slovenskej komory exekútorov, bol žalovaný dňa 04.01.2016 odvolaný z funkcie súdneho exekútora a jeho náhradníkom sa stala I.. C. X. J.. Žalovaný ako exekútor dňa 21.05.2014 vrátil súdu poverenie.

V dôsledku nepoukázania prijatého plnenia žalovaným v jeho prospech v exekučnom konaní utrpel ujmu aj samotný povinný, voči ktorému naďalej eviduje nedoplatky na poisťovníku na sociálne poistenie.

8. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti platného a účinného v rozhodnom období (ďalej len „Exekučný poriadok“), exekútor je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu exekučných titulov (ďalej len „exekučná činnosť“).

Podľa § 3 Exekučného poriadku, exekútor vykonáva exekučnú činnosť nestranne a nezávisle. Pri výkone svojej činnosti je viazaný len Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami podľa čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, zákonmi, inými všeobecne záväznými právnymi predpismi vydanými na ich vykonanie a rozhodnutím súdu vydaným v exekučnom konaní.

Podľa § 33 ods.1 Exekučného poriadku (teraz § 31 ods. 1), ak osobitný zákon neustanovuje inak, exekútor zodpovedá za škodu tomu, komu ju spôsobil on alebo jeho zamestnanec v súvislosti s činnosťou podľa tohto zákona.

Podľa § 36 ods. 8 Exekučného poriadku (teraz § 29 ods. 8), ak exekútor prijme peňažné prostriedky, je povinný tieto poukázať oprávnenému bezodkladne, najneskôr do 14 dní od ich prijatia, ak odsek 9 alebo štvrtá časť tohto zákona neustanovuje inak alebo ak sa exekútor s oprávneným písomne nedohodol inak. Lehota na poukávanie peňažných prostriedkov nesmie byť dlhšia ako 90 dní; dohody, podľa ktorých má lehota presiahnuť 90 dní, sú neplatné. Ak exekútora zastupuje zástupca alebo ak ide o náhradníka exekútora, uplatní sa povinnosť podľa prvej vety uplynutím 14-dňovej lehoty počítanej odo dňa, keď sa zástupca alebo náhradník ujal exekútorského úradu.

Podľa § 36 ods. 9 Exekučného poriadku (teraz § 29 ods. 9), lehota na poukávanie plnení podľa odseku 8 sa uplatní, ak prijaté čiastkové plnenie presiahne päť eur a pri platbách poukazovaných exekútorom oprávnenému do zahraničia 50 eur.

Podľa § 46 ods. 1 Exekučného poriadku, exekútor poverený vykonaním exekúcie sa postará o jej vykonanie.

9. Podľa § 420 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

Podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka, najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

10. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že žalobca podal návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému S. Y. pre vymoženie pohľadávky vo výške 1 656,81 eur u žalovaného dňa 21.11.2011, v tom čase žalovaný vykonával funkciu súdneho exekútora. Následne na to bolo žalovanému vydané poverenie na vykonanie exekúcie. Žalovaný, ako súdny exekútor, následne vydal upovedomenie o začatí exekúcie. Žalovaný v exekučnom konaní vymohol celú uplatnenú pohľadávku žalobcu a tiež trovy exekúcie. Následne vrátil súdu poverenie na vykonanie exekúcie a to dňa 21.05.2014. Z vymoženej sumy v prospech žalobcu žalovaný poukázal finančné prostriedky vo výške 977,02 eur a sumu 679,79 si ponechal.

V konaní bolo tiež nesporné, že žalovaný bol odvolaný z funkcie súdneho exekútora a to dňa 04.01.2016.

11. Ustanovenie § 33 ods. 1 Exekučného poriadku upravuje zodpovednosť exekútora za škodu, ktorú spôsobil on alebo jeho zamestnanci pri výkone činnosti, ktorá je upravená Exekučným poriadkom. Zodpovednosť súdneho exekútora za škodu v zmysle § 33 ods. 1 Exekučného poriadku je koncipovaná ako objektívna zodpovednosť, t.j. zodpovednosť, ktorá vzniká bez ohľadu na zavinenie, teda bez ohľadu na to, či ku vzniku škody došlo úmyselným alebo nedbanlivostným konaním zodpovedného subjektu.

Zodpovednosť exekútora za škodu pri výkone funkcie exekútora v zmysle § 33 ods. 1 Exekučného poriadku je širšia ako zodpovednosť štátu podľa zák. č. 514/2003 Z.z. a exekučný poriadok, avšak ani zák. č. 514/2003 Z.z. priamo neustanovujú prioritu alebo výlučnosť zodpovednosti za škodu podľa niektorého z nich; obe zodpovednosti stoja vedľa seba. Z ich dikcie možno vyvodit', že za škodu spôsobenú exekútorom pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu (činnosti uvedené v ustanoveniach § 29 až § 104 Exekučného poriadku), zodpovedá vedľa štátu (s následným právom regresu) rovnako sám exekútor, a to za podmienok uvedených v § 33 ods. 1 Exekučného poriadku (podobne aj rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.zn. W. Ú. XXX/XXXX). Bolo preto výslovne na rozhodnutí poškodeného - žalobcu, či bude náhradu škody požadovať podľa zák. č. 514/2003 Z.z. alebo či predmetný nárok bude uplatňovať priamo od exekútora podľa § 33 ods. 1 Exekučného poriadku.

Pozri aj rozhodnutie Krajského súdu v J. J. sp. zn. XXCo/XXX/XXXX zo dňa 03.08.2017, Najvyššieho súdu SR sp.zn. XCdo/XX/XXXX (O. XX/XXXX), XCdo/XXX/XXXX.

12. Povinnosťou exekútora, teda žalovaného, bolo po vymožení finančných prostriedkov od povinného tieto vyplatiť oprávnenému, čo však neurobil, čím zanedbal svoje povinnosti exekútora a zodpovedá za škodu, ktorú tým spôsobil žalobcovi. Pre vznik jeho zodpovednosti ako súdneho exekútora za škodu v zmysle § 33 ods. 1 Exekučného poriadku boli splnené zákonné predpoklady rovnako ako pri vzniku občianskoprávnej zodpovednosti za škodu v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka (1. porušenie právnej povinnosti v súvislosti s činnosťou exekútora podľa Exekučného poriadku, 2. existencia, resp. vznik škody, 3. existencia príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody). Na strane žalobcu ako poškodeného vznikla strata v majetkovej sfére, a to tým, že nemá uhradenú pohľadávku v žalovanej výške, t.j. v rozsahu 679,79 eur, ktorá mala byť vymožená exekúciou

v exekučnom konaní vedenom exekútorom - žalovaným. Bolo preukázané, že v exekučnom konaní povinný uhradil exekútorovi pohľadávku a exekútor bol povinný vymoženú čiastku bez zbytočného odkladu vyplatiť oprávnenému, t.j. žalobcovi, pričom exekútor takto nekonal. Uvedená povinnosť vyplýva zo samotnej podstaty výkonu exekúcie a je uzákonená priamo v Exekučnom poriadku v § 36 ods. 8 (teraz § 29 ods. 8).

13. Súd mal tak za preukázané, že vznik škody na strane žalobcu bol spôsobený porušením právnej povinnosti žalovaného v čase výkonu funkcie súdneho exekútora, pretože v zmysle § 46 ods. 1 Exekučného poriadku bol exekútor povinný postarať sa o vykonanie exekúcie vrátane vyplatenia vymoženej čiastky oprávnenému - žalobcovi. Pokiaľ žalovaný ako súdny exekútor takto nepostupoval, súd mal dôvodne preukázanú aj príčinnú súvislosť medzi porušením právnej povinnosti exekútora a vznikom škody na strane poškodeného, teda žalobcu.

14. Žalobca uviedol, že sumu 679,79 eur mu žalovaný ako súdny exekútor nevyplatil. Nakoniec ani žalovaný sa nebránil v tom smere, že by táto suma bola žalobcovi vyplatená. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že exekútor v exekučnom konaní vykonáva úlohy štátneho orgánu, ktorému je zverený výkon verejnej moci v rozsahu ustanovenom exekučným poriadkom subsidiárne občianskym súdnym poriadkom. V zmysle § 33 ods. 1 Exekučného poriadku súdny exekútor však zodpovedal za škodu, ktorú spôsobil pri výkone činnosti podľa exekučného poriadku.

15. Žalovaný v konaní vzniesol námietku premlčania a preto sa ňou súd musel v prvom rade zaoberať.

Ak vznikne činnosťou exekútora pri výkone verejnej moci prenesenej na neho zákonom druhému škoda, ktorej náhradu uplatní poškodený voči exekútorovi podľa § 32 zákona č. 120/2001 Zb. (exekučný poriadok), je vzhľadom na chýbajúcu úpravu premlčania v zákone č. 120/2001 Zb. takto vzniknutý záväzkový vzťah vždy občianskoprávnym vzťahom bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkového vzťahu vzniknutého z titulu náhrady škody, preto sa premlčanie práva na náhradu škody riadi ustanovením § 106 OZ (O. X/XXXX).

16. Ustanovenie § 106 Občianskeho zákonníka je osobitným ustanovením vo vzťahu k všeobecnej úprave dĺžky premlčacej doby a k podmienkam jej plynutia. Zákon tu navyše rozlišuje medzi dvoma druhmi premlčacích dôb, ktoré sa navzájom prelínajú. Je to tzv. subjektívna premlčacia doba a tzv. objektívna premlčacia doba. Toto zákonné ustanovenie sa aplikuje aj v prípade, keď zodpovednosť za škodu je ustanovená v osobitnom zákone, ktorý však nemá osobitnú úpravu premlčania práva na náhradu škody.

Pri práve na náhradu škody je teda stanovená dvojitá kombinovaná premlčacia doba, a to subjektívna a objektívna. Ich začiatok je stanovený samostatne; kým objektívna premlčacia doba plynie od tzv. škodovej udalosti, subjektívna plynie odo dňa, kedy sa poškodený dozvie o vzniknutej škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Ich vzájomný vzťah je taký, že sú od seba nezávislé čo do svojho priebehu, jeho začiatku i konca, a ak skončí priebeh jednej z nich, právo sa premlčí bez ohľadu na druhú premlčaciu dobu. Pre vzťah objektívnej a subjektívnej premlčacej doby platí pravidlo, že lehota so subjektívne stanoveným začiatkom nemôže skončiť neskôr ako lehota s objektívne určeným začiatkom, ale môže skončiť najneskoršie s ňou.

Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na náhradu škody sa vyžaduje skutočná (preukázaná) a nielen predpokladaná vedomosť poškodeného o protiprávnom úkone alebo udalosti, ktorou bola škoda spôsobená, ale aj o tom, že vznikla majetková ujma určitého rozsahu, ktorú je možné natoľko objektívne vyjadriť (vyčíslit) v peniazoch, aby poškodený mohol svoj nárok uplatniť na súde, a ďalej vedomosť o tom, kto za ňu zodpovedá (porovnaj O. XX/XXXX).

17. V danej právnej veci žalobca uviedol, že o skutočnosti, že konaním žalovaného na jeho strane vznikla škoda vo výške 679,79 eur sa dozvedel dňa 13.03.2017 (písomné vyjadrenie žalobcu zo dňa 21.08.2020), teda týmto dňom mu začala plynúť dvojročná subjektívna premlčacia doba na uplatnenie svojho nároku súdnou cestou a uplynula dňa 13.03.2019. Žalobca žalobu podal až dňa 16.01.2020, teda po uplynutí subjektívnej premlčacej doby.

18. Žalobca v tomto smere uviedol, že vznesenú námietku premlčania žalovaným považuje za konanie v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

19. Podľa nálezu ústavného súdu sp. zn. W.. Ú. XXX/XXXX, samotná dôvodnosť vznesenej námietky premlčania však rozpor s dobrými mravmi nezakladá. Aplikácia tohto inštitútu by mala byť len výnimočná a nemala by zhojovať neznalosť zákona - t. j. neznalosť plynutia premlčacích dôb. V tomto smere je potrebné poukázať aj na jednu zo základných zásad súkromného práva - vigilanti bus iura scripta sunt - právo patrí bdelym. Preto je potrebné pri skúmaní otázky, či je vznesenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi skúmať, či strana konania, ktorá sa dovoľáva rozporu s dobrými mravmi v súlade s § 3 ods. 1 OZ, postupovala s dostatočnou mierou starostlivosti a opatrnosti práve v súlade so zásadou vigilanti bus iura, ktorá predpokladá, že každý zodpovedá za náležitú mieru predvídavosti a opatrnosti nielen pri vzniku právneho vzťahu, ale aj pri uplatňovaní svojich práv a výkone svojich práv a povinností z neho vyplývajúcich.

V rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. X Q. XXX/XXXX zo dňa 9. decembra 2015 (náhrada nemajetkovej ujmy) sa uvádza: Posúdenie dôvodnosti námietky premlčania zostáva na úvahe súdu, ktorý objektívne prihliada predovšetkým na to, za akých okolností bola námietka premlčania vznesená, za akých okolností k premlčaniu došlo (dôvody, pre ktoré nedošlo k uplatneniu práva) a prípadne samotnú ujmu, ktorá veriteľovi v dôsledku účinkov premlčania hrozí. Úmysel poškodiť druhého účastníka námietkou premlčania však nemožno vyvodiť z okolností a dôvodov, z ktorých je vznik uplatneného nároku vyvodzovaný, ale z tých konkrétnych okolností, za ktorých bola námietka premlčania uplatnená. Tieto okolnosti by pritom museli byť naplnené v natoľko výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do princípu právnej istoty, akým je odopretie práva uplatniť námietku premlčania.

Súd poukazuje aj na rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. X Q. XXX/XXXX zo dňa 31. marca 2016 - Námietka premlčania a dobré mravy (prevod nebytového priestoru) - Uplatnenie námietky premlčania sa prieči dobrým mravom v tých výnimočných prípadoch, v ktorých je výrazom zneužitia tohto práva na úkor účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil. Ustanovenie § 3 ods. 1 OZ je všeobecným ustanovením hmotnoprávnej povahy, ktoré dáva súdu možnosť posúdiť, či výkon subjektívneho práva je v súlade s dobrými mravmi a v prípade, ak to tak nie je, požadovanú ochranu odoprieť. Postup podľa uvedeného ustanovenia má miesto iba v ojedinelých a vo výnimočných prípadoch, a to vtedy, ak vznesenie námietky premlčania. Výrazom zneužitia práva v neprospech toho účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči ktorému by nepriznanie jeho nároku súdom v dôsledku uplynutia premlčacej doby bolo neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom uplatňovaného práva a dôvodmi, pre ktoré svoje právo včas neuplatnil, (prípadne, kedy k výkonu práva založeného zákonom dochádza z iných dôvodov, než je dosiahnutie hospodárskych cieľov), či uspokojenia iných potrieb, kedy hlavnou alebo aspoň prevažujúcou motiváciou je úmysel poškodiť, či znevýhodniť povinnú osobu (tzv. šikanózný výkon práva). Tieto okolnosti musia byť naplnené v takej výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do princípu právnej istoty, akým je odopretie práva uplatniť námietku premlčania. Preto pre odopretie účinkov vznesenej námietky premlčania z dôvodu ich rozporov s dobrými mravmi sú rozhodujúce individuálne okolnosti, za ktorých bola námietka premlčania uplatnená.

Podľa nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. W.. Ú. XX/XXXX zo dňa 3. októbra 2012 - Námietka premlčania zásadne dobrým mravom neodporuje, ale môžu nastať situácie (napr. v pomere blízkych príbuzných či spolupracovníkov alebo spolujemajiteľov firmy a pod.), že uplatnenie tejto námietky je výrazom zneužitia práva na úkor strany konania, ktorá márne uplynutie premlčacej doby nezavinila, a voči ktorému by za takej situácie zánik nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo neuplatnil včas. V duchu tohto právneho názoru sa uplatnenie premlčacej námietky môže priečiť dobrým mravom len vo výnimočných prípadoch, keď by bolo na úkor strany konania, ktorá márne uplynutie premlčacej doby nezavinila, alebo keď by sa aprobovalo konanie, ktoré je contra bonos mores (§ 3 ods. 1 OZ).

Ústavný súd SR v uznesení sp. zn. W.. Ú. XXX/XXXX zo dňa 23. septembra 2013 uviedol, že uplatnenie námietky premlčania je vo všeobecnosti potrebné považovať za výkon práva v súlade s dobrými mravmi.

Ak strana konania, voči ktorému sa táto námietka uplatnila, chce vylúčiť účinky tejto námietky pre rozpor s dobrými mravmi, mal by v zásade tento rozpor v konaní uplatniť a tento rozpor aj náležite preukázať. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľov, že námietku rozporu s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 OZ mal vyhodnotiť krajský súd v odvolacom konaní bez ohľadu na to, či druhá strana takýto rozpor výslovne namieta, ústavný súd konštatuje, že tento argument nie je neopodstatnený. Námietku premlčania by bolo možné vyhodnotiť ako rozpornú s dobrými mravmi. S prihliadnutím na ďalšie relevantné okolnosti tohto prípadu podľa názoru ústavného súdu však toto pochybenie nedosahuje takú intenzitu, aby bolo spôsobilé zasiahnuť do označených práv sťažovateľov materiálnym spôsobom.

Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. X Q. XXX/XXXX zo dňa 31. marca 2016 uviedol, že námietka premlčania a dobré mravy (prevod nebytového priestoru) - Uplatnenie námietky premlčania sa prieči dobrým mravom v tých výnimočných prípadoch, v ktorých je výrazom zneužitia tohto práva na úkor účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil. Ustanovenie § 3 ods. 1 OZ je všeobecným ustanovením hmotnoprávnej povahy, ktoré dáva súdu možnosť posúdiť, či výkon subjektívneho práva je v súlade s dobrými mravmi a v prípade, ak to tak nie je, požadovanú ochranu odoprieť. Postup podľa uvedeného ustanovenia má miesto iba v ojedinelých a vo výnimočných prípadoch, a to vtedy, ak vznesenie námietky premlčania. Výrazom zneužitia práva v neprospech toho účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči ktorému by nepriznanie jeho nároku súdom v dôsledku uplynutia premlčacej doby bolo neprímerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom uplatňovaného práva a dôvodmi, pre ktoré svoje právo včas neuplatnil, (prípadne, kedy k výkonu práva založeného zákonom dochádza z iných dôvodov, než je dosiahnutie hospodárskych cieľov), či uspokojenia iných potrieb, kedy hlavnou alebo aspoň prevažujúcou motiváciou je úmysel poškodiť, či znevýhodniť povinnú osobu (tzv. šikanózný výkon práva). Tieto okolnosti musia byť naplnené v takej výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do princípu právnej istoty, akým je odopretie práva uplatniť námietku premlčania. Preto pre odopretie účinkov vznesenej námietky premlčania z dôvodu ich rozporov s dobrými mravmi sú rozhodujúce individuálne okolnosti, za ktorých bola námietka premlčania uplatnená.

Rovnako tak právna teória nevyklúčila námietku premlčania ako výkon práv odporujúci dobrým mravom „...v rámci slovenského právneho poriadku, ktorý je založený na dodržiavaní písaných právnych noriem, nesmie byť nadmerná a neuvážaná aplikácia § 3 ods. 1 OZ na ujmu právnej istoty, ktorá je garantovaná práve písaným právom. Premlčanie ako klasický hmotnoprávny inštitút prispieva k právnej istote a je inštitútom výslovne v zákone upraveným, preto vznesenie námietky premlčania samo osebe nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi. Dôvodnosť vznesenej námietky premlčania nie je dôvodom na aplikáciu § 3 ods. 1 OZ, pretože by sa tým poprel účel inštitútu premlčania, ktorým je stimulácia veriteľa k včasnému uplatneniu práva tým, že v dôsledku uplatnenia premlčania dochádza k zániku právneho nároku a súd uplatnené právo nemôže v súdnom konaní priznať. Ak však k vznesenej námietke premlčania pristúpi osobitná skutočnosť, ktorú veriteľ nezavinil, môže uplatnenie námietky premlčania spôsobiť, že takýto výkon práva bude v rozpore s dobrými mravmi. Pôjde o prípady, keď vznesenie námietky premlčania ako výkon práva dlžníka má povahu šikanózneho uplatnenia práva, jeho zneužitia alebo iného rozporu s dobrými mravmi. Prípadné posúdenie rozporu vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi je možné aplikovať len vo výnimočných situáciách, po zvážení konkrétneho prípadu a má byť skôr výnimkou ako pravidlom, čo potvrdzujú aj nálezy Ústavného súdu Českej republiky. Neuvážaná a nedostatočne odôvodnená aplikácia inštitútu dobrých mravov by v konečnom dôsledku mohla viesť k neželanému efektu oslabovania subjektívnych práv jednotlivcov. Posúdenie prípadného rozporu in concreto už ostáva na úvahe súdu v konkrétnom posudzovanom prípade, pričom súd by mal vždy prihliadať na skutočnosť, či účastník, na úkor ktorého sa námietka premlčania vzniesla, uplynutie premlčacej doby zavinil, resp. či mohol nejakým spôsobom ovplyvniť uplatnenie práva. Zásadnou bude i zodpovedanie otázky intenzity zásahu do subjektívnych práv účastníka konania. Súd by preto mal v aplikačnej praxi, naozaj len vo výnimočných prípadoch, zmierňovať neprímeranú tvrdosť zákona, a preto nie vždy môže platiť ulpianovské *dura lex, sed lex*. Súd v podobných prípadoch majú zabrániť zneužívaniu subjektívnych práv (šikany) na úkor druhého účastníka aj vyhodnotením námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi.“ (Strapáč, P. - Ďurana, M.: Námietka premlčania a rozpor s dobrými mravmi. Bulletin slovenskej advokácie, 19, 2013, č. 4, 14 - 22).

20. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že uvedená judikatúra dovolacieho, ako aj ústavného súdu, v otázke premlčania a dobrých mravov je v zásade ustálená v tom, že nevylučuje, že vznesenie námietky premlčania by mohlo byť v rozpore s dobrými mravmi, avšak vždy musí ísť o veľmi výnimočné

prípady, v ktorých je výrazom zneužitia tohto práva na úkor strany, ktorá márne uplynutie premlčacej doby nezavinila. Postup podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka má miesto iba v ojedinelých a vo výnimočných prípadoch, keď voči strane konania by nepriznanie jej nároku súdom v dôsledku uplynutia premlčacej doby bolo neprímerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom uplatňovaného práva a dôvodmi, pre ktoré svoje právo včas neuplatnil, prípadne k výkonu práva založeného zákonom dochádza z iných dôvodov, než je dosiahnutie hospodárskych cieľov, či uspokojenia iných potrieb, kedy hlavnou alebo aspoň prevažujúcou motiváciou je úmysel poškodiť, či znevýhodniť povinnú osobu (tzv. šikanózný výkon práva). Tieto okolnosti musia byť naplnené v takej výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do princípu právnej istoty, akým je odopretie práva uplatniť námietku premlčania.

V tomto smere je potrebné poukázať aj na jednu zo základných zásad súkromného práva - *vigilantibus iura scripta sunt* - právo patrí bdelym. Preto je potrebné pri skúmaní otázky, či je vznesenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi skúmať, či strana konania, ktorá sa dovoľáva rozporu s dobrými mravmi, postupovala s dostatočnou mierou starostlivosti a opatrnosti práve v súlade so zásadou *vigilantibus iura*, ktorá predpokladá, že každý zodpovedá za náležitú mieru predvídavosti a opatrnosti nielen pri vzniku právneho vzťahu, ale aj pri uplatňovaní svojich práv a výkone svojich práv a povinností z neho vyplývajúcich. Preto pre odopretie účinkov vznesenej námietky premlčania z dôvodu ich rozporov s dobrými mravmi sú rozhodujúce individuálne okolnosti, za ktorých bola námietka premlčania uplatnená.

Súd je toho názoru, že v danom prípade nie je dôvod odchyliť sa od tejto ustálenej judikatúry, keď definícia dobrých mravov ako súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji preukazujú istú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie, sú akceptované rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných noriem správania. Ustálená judikatúra v tomto smere rešpektuje a vychádza zo základných princípov práva, akými sú princíp právnej istoty, zásada rovnosti strán a rovnosti zbraní, zásada spravodlivosti, pri zachovaní zásady zvýšenej ochrany slabšej strany sporu.

V prejednávanej spore okolnosti tohto prípadu nie sú takej výnimočnej povahy, ktoré by spôsobili prelomenie týchto zásad, kedy by bolo možné dôjsť k záveru, že vznesenie námietky premlčania žalovaným by bolo možné považovať za rozpor s dobrými mravmi.

Premlčanie má motivovať osoby, aby sa včas domáhali svojich práv. Zmyslom úpravy inštitútu premlčania v občianskoprávných vzťahoch je teda nútiť oprávnený subjekt (veriteľa) pod určitou sankciou k tomu, aby vykonal svoje práva včas, t.j. v primeraných (premlčacích) dobách na súde, a tak, aby reprezentoval stav neistoty neurčitéj doby a neúnosne nemohol odďaľovať požiadavku splnenia od povinného subjektu (dlžníka). Právna úprava premlčania tým sleduje cieľ čeliť vzniku a existencii dlhotrvajúcich práv a povinností často sprevádzaných aj ich určitou neistotou, nejasnosťou a pochybnosťou. Ak možnosť premlčania nároku má plniť donucovaciu funkciu voči veriteľovi, potom zároveň prispieva k tomu, aby dlžník nebol po časovo neobmedzenú dobu vystavený zo strany veriteľa hrozbe podania úspešnej žaloby. Účelom premlčania je jednak stimulovať subjekty k včasnému vykonaniu subjektívnych občianskych práv (požadávok), jednak čeliť tomu, aby dlžníci neboli, pokiaľ ide o ich povinnosti, vystavení po časovo neurčitéj dobu donucujúcemu zákroku (tzv. vynútenosti) zo strany súdov. Tým inštitút premlčania v súlade s požiadavkou právnej istoty bráni existencii dlhotrvajúcich občianskych subjektívnych práv a nim zodpovedajúcich povinností, ktoré sú, najmä pokiaľ ide o ich dokazovanie po uplynutí dlhšej doby, vždy späté s určitou spornosťou. Možno teda povedať, že povinnému subjektu je poskytnutá námietkou premlčania účinná možnosť jeho ochrany pred uvedenými negatívnymi dopadmi dlhotrvajúcich občianskych subjektívnych práv. Je na úvahe povinného subjektu, či námietku premlčania uplatní, alebo nie.

21. Súd preto z dôvodu účinne vznesenej námietky premlčania žalovaným žalobu v celom rozsahu zamietol.

22. Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

V danom prípade súd žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanému tak vznikol nárok na priznanie náhrady trov konania v plnom rozsahu. Nakoľko však v súvislosti s týmto konaním žalovanému v súdnom konaní žiadne trovy nevznikli, súd mu preto nárok na ich náhradu nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.